Happy Announcement

નવ વરસથી ચાલતી આ 'સ.મ.'ની 'સુ–વાચનયાત્રા'માં આજે આ 294મી રચના મોકલાઈ રહી છે.. એની સઘળી રચનાઓની અગીયાર 'ઈબુક્સ' થઈ છે અને તે સઘળી મફત ડાઉનલોડ કરવા અમારી વેબસાઈટ http://gujaratilexicon.com/ebooks/ પર મુકાઈ ગઈ છે જે આપ સૌ જાણો છો.

હવે એમાંથી 80 જેટલી 'સ.મ.' તો 'કાવ્ય–ગઝલો'ની મુકાઈ ! જેમાં ગઝલો, સોનેટ, ગીતો, મુક્તકો, અછાંદસ, હાઈકુ રચનાઓનું ભારોભાર વૈવીધ્ય છે. ગઝલરસીયા વાચકોના આગ્રહને વશ, અમે બીજી બે ઈબુક્સ 'ગઝલ–કાવ્યસૃષ્ટી'ના નામે બનાવી, તે બન્ને ઈબુક્સ હવે ફ્રી ડાઉનલોડ થઈ શકે તે માટે : પહેલી બુક
http://gujaratilexicon.com/upload/ebooks/Gazal_Kavya_Colllection_Of_SeM_Part1.pdf
લીંક પર અને બીજી બુક
http://gujaratilexicon.com/upload/ebooks/Gazal_Kavya_Colllection_Of_SeM_Part2.pdf
લીંક પર મુકી છે.. ક્લીક કરશો કે તરત જ બુક ડાઉનલોડ થવા માંડશે અને તે પછી તેને, તમે ચાહો તે સ્થળે સેવ કરી, તેમાંની સમર્થ કવીઓની હજારેક જેટલી રચનાઓ માણી શકશો.. ડાઉનલોડ ને સેવનો વીધી ન ફાવે તો મને લખજો. બન્ને બુક્સ હું તમને મોકલી આપીશ.

..ઉત્તમ.મધુ ગજ્જર.. uttamgajjar@gmail.com

અને હવે વાંચો આજની 'સ.મ.'..

'દીલની વાતો'

–રસીક ઝવેરી

આનંદનો ખજાનો–૧

ગયે અઠવાડીયે મળેલા એક પત્રનો અહીં જાહેર રીતે જવાબ આપવાનું મન થાય છે. વાચકમીત્ર યુવાન છે. કંઈક દુભાયેલા છે, અકળાયેલા છે. લખે છે : 'તમારી વાતો વાંચીને લાગે છે કે તમે તૃપ્ત છો. સંતોષી છો. જીન્દગીથી ખુશ છો. મને તો મારી આસપાસ બધે દુઃખનું ધુમ્મસ છવાયેલું લાગે છે. આટલી નાની વયમાં જીવન કંટાળાજનક લાગે છે. જીન્દગી જીવવા જેવી નથી લાગતી. આમ કેમ થતું હશે ?'

ઘણા જણને આવી વાતો કરતાં સાંભળું છું. મેં પોતે પણ જીવનમાં ઓછી અકળામણો નથી અનુભવી. વરસો પહેલાં ગોરખપુરમાં નાથ સમ્પ્રદાયના એક સન્ત મળ્યા હતા. મારી એ વખતની અકળામણ જાણી કહે, 'બેટા, આનંદનો ખજાનો તો આપણા દીલની સંદુકમાં જ પડ્યો છે. એને ખોલવાની જીવનકુંચી સાંપડે તો બસ આનંદ આનંદ વરતાઈ રહે. દુનીયા આખી પોતાની પાસે જે નથી એનો વલોપાત કરે છે. સરવાળો કરવા જેવું જે ઘણું ઘણું હાથવગું છે. એની સામે તો નજર સુધ્ધાં આપણે કરતા નથી. ઈશ્વરે આપણને બે સરસ આંખો, હાથ, પગ, મગજ, તંદુરસ્તી... કેટલું બધું આપ્યું છે ! ઘણા અંધ છે, પંગુ છે, પાગલ છે, બીમાર છે. એ બધાને મુકાબલે આપણે કેવા સુખી છીએ. એ રીતે કદી તેં વીચાર્યું છે ?'

એમના આ જીવનગણીતમાંથી મને એક નવી દૃષ્ટી જાણે લાધી ગઈ. શરુ કર્યો સરવાળાનો પાઠ અને એમણે ગણાવ્યા એવા આનંદના આંકડા ગોઠવવા માંડ્યા. ઘણી બધી અકળામણ ઓસરી ગઈ. આપણી પાસે જે

છે એની આપણને કદર નથી. હમણાંની જ વાત છે. થોડા દીવસ પહેલાં અચાનક મારા જમણા હાથનો અંગુઠો પાક્યો. અપાર વેદના થાય. લખાય નહીં. મન બેચેન બેચેન. ત્યારે જ મને રોજના સાથી અંગુઠાની કીમત સમજાઈ.

1952-53માં ગામદેવી પર હું એક વ્યવસાયી લાયબ્રેરી ચલાવતો હતો. દુકાનમાં રીપેર કામ ચાલતું હતું. અચાનક કડીયાના હાથમાંથી તગારું છુટી ગયું. ભીની રેતી-સીમેન્ટ ઉડી અને એક મોટું ચોસલું મારી આંખમાં અથડાયું . ડોળો આખો સીમેન્ટથી ભરાઈ ગયો. તરત દવાખાને ગયો. ડૉક્ટર જુના મીત્ર. કહે, 'આ તો કંઈ સારું નથી લાગતું. આમાં મારું કામ નહીં.' ટેક્સી કરી મને લઈ ગયા આંખના નીષ્ણાત ડૉક્ટર ડગન પાસે. એ ભલા અનુભવી પારસીએ મને ખુબ હીમ્મત આપી. બન્ને આંખો દવાથી સાફ કરી ખુબ ઝીણવટથી તપાસી. પછી મલમ લગાડી બન્ને આંખો પર પાટો બાંધી દીધો. કહે, 'ડીકરા, ગભરાતો નહીં. અત્યારે કંઈ કહી શકતો નથી. ત્રણ દીવસ પછી પાટો ખોલીશું ત્યારે બરાબર સમજ પડશે કે કેટલું નુકસાન થયું છે. ત્રણ દીવસ આંખો બંધ રાખવાની. પાટો બીલકુલ ખોલવાનો નહીં.'

એ ત્રણ દીવસ અને ત્રણ રાત અંધાપામાં કાઢ્યાં. હજાર શંકાઓ મનમાં ઉઠતી, આંખો ખોઈ તો નહીં બેસું ? એવો કારમો ભય રુંવાડે રુંવાડે છવાઈ ગયો. ત્રણ દીવસમાં તેર ભવનું જ્ઞાન થઈ ગયું. ઈશ્વરની અકળ ગતીનો અને પ્રાર્થના દ્વારા કેવી રાહત મળે છે એનો પરચો મળી ગયો. ચોથે દીવસે પાટો ખુલ્યો અને પ્રભુકૃપાથી પાછી નરવી દૃષ્ટી સાંપડી. જોવાની અને જીરવવાની બન્ને દૃષ્ટી સાંપડી.

પેલા સન્ત પુરુષની વાત વધારે સ્પષ્ટ થતી ગઈ. જીવનનું તમામ દુઃખ હાથમાંના બરફની પેઠે જાણે ઓગળી ગયું. થયું : અરે, જીન્દગી કેટલી બધી જીવવા જેવી છે ! આજે કોઈ અંધને જોઉં છું અને અનુકંપાથી અંતર છલકાઈ જાય છે. એ ગમે તેવો મેલોઘેલો હોય; છતાં સ્નેહથી અને સમભાવથી એનો હાથ પકડી એને રસ્તો પાર કરાવવાનું કદી ચુકતો નથી. બીજાનું દુઃખ અનુભવવાની આંતર-નજરમાંથી આપણાં નાનાં નાનાં સુખની કદર કરવાની વૃત્તી કેળવાય છે. એ જ શું ખરી જીવનકુંચી નથી ? એમાંથી આપણાં દુભાયેલાં ભાંડુઓની દુવા સાંપડે છે. અને દુવાની મુડી તો કેટલી મબલખ છે ! એ મુડી તો આપણને ન્યાલ કરી દે.

થોડા દીવસ પહેલાંની જ વાત છે. અમે થોડા સાહીત્યકાર મીત્રો ફુટપાથ પર ઉભા વાતો કરતા હતા. ટુંકી વાર્તા વીશે ચર્ચા ચાલતી હતી. એક ડોસીમા રસ્તો ઓળંગવાની મથામણ કરી રહ્યાં હતાં. જરા આગળ વધે અને મોટરનો અવાજ સાંભળી પાછાં હઠી જાય. ધ્રુજતી જર્જર કાયા, મોં પર જીવનની યાતનાઓ જેવી અપરંપાર કરચલીઓ, ફાંટ્યાંતુટ્યાં લુગડાં ને મોટરની અપાર અવરજવરની અકળામણ. જાણે જીવતી જાગતી કરુણ વાર્તા જોઈ લ્યો. નજર પડી તોયે સૌ વાર્તાની ચર્ચામાં જ મસ્ત હતા. મારું અંતર વલોવાઈ ગયું. ડોસીનો હાથ પકડી લીધો. કહ્યું, 'ચાલ, મા ! તને સામે પહોંચાડી દઉં.' ખુબ ભરોસાપુર્વક એણે એની કંગાળ આંગળીઓ મારી હથેલીમાં સોંપી દીધી. રસ્તો પાર થઈ ગયો. એ કહે, 'બેટા, ત્રણ દીવસથી ભુખ્યા જેવી છું એટલે કાયા વારંવાર લથડી પડે છે.' મેં પુછ્યું, 'કેટલા પૈસા જોઈએ છે ખાવા માટે ?' એ કહે, 'પચીસ પૈસા. પંદર પૈસાની ચા અને દસ પૈસાની પાઉંરોટી. દાંત નથી. ચામાં ભીંજવી રોટી ખાઈ લઉં છું. ચા ના મળે તો પાણીથી ચલાવું.' ખીસામાં હાથ

નાખ્યો. હાથમાં અનાયાસ આવી ગઈ પાંચની નોટ. થયું, ડોસીના નસીબની હશે ! આપી દીધી. કહ્યું, 'માડી !' વીસ દીવસ સુધી નીરાંતે ખાજે.' બુઢીયા ગદ્ગદ્ થઈ ગઈ. કદાચ કોઈએ એને આટલી રકમ એક સામટી નથી આપી. વાકાં વળી એણે મારા પગ પકડી લીધા. કહે, 'આ તો પાંચની નોટ છે !' મેં કહ્યું, 'તારા નસીબની હશે. લઈ જા.' એની આંખમાંથી આંસુની ધાર વહી ગઈ. કહે, 'બેટા ! તેં મારી આંતરડી ઠારી. ઈશ્વર તને આનો અનેક ગણો બદલો આપશે.' મારે માથે દુવાનો હાથ ફેરવી, કપડાને છેડે નોટ બાંધી, એ ચાલી ગઈ. ખુબ નાનો હતો ત્યારે માને ખોઈ બેઠો છું. જીન્દગીભર એનો વસવસો રહ્યો છે. એક દુઃખી સ્ત્રીએ 'બેટા' કહી માથે હાથ ફેરવ્યો ને જાણે પાંચ રુપીયાના બદલામાં પાંચ કરોડ મળ્યા હોય એવો આનંદ અંતરને અજવાળી ગયો !

આનંદનો ખજાનો–૨

એક બીજો પ્રસંગ યાદ આવે છે. ચોપાટીની રેતીમાં ભેળપુરીવાળા બેસે છે ત્યાં ફરતો હતો. ભીખમંગાની જમાતની એક નાની પાંચ—છ વરસની છોડી ગભરાટમાં રેતીમાં કંઈક ખોળ્યા કરે. ચોધાર આંસુએ રડે, કરગરે કે, 'મારી આઠ આની પડી ગઈ છે. રેતીમાં જડતી નથી. મહેરબાની કરી કોઈ શોધવા લાગો. નહીં મળે તો મારી અમ્મા મને મારી નાખશે !' કોઈ એની વાત કાને ના ધરે. કોઈ વળી મજાક કરે, 'આ લોકો બડા બદમાશ હોય છે. જુઓ, કેવો ઢોંગ કરે છે આવડી અમથી છોડી !' મને મારી પૌત્રી યાદ આવી ગઈ, એ સાચાંખોટાં આંસુ પાડે ને બે–પાંચ રુપીયા પલકવારમાં વટાવાઈ જાય છે. છોકરીનાં આંસુ જોઈ મનમાં અજંપો થઈ આવ્યો. ખીસામાંથી આઠ આના કાઢી આપી દીધા. થયું, સાચું બોલે છે કે ઢોંગ કરે છે એનો ન્યાય નથી કરવો. પણ એ વખતે એની આંખમાં જે રાહતનો છુટકારો દીઠો, આનંદની જે એક ઝલક દીઠી, એથી મન તૃપ્ત થઈ ગયું. પાસે એક ભૈયાજી ઉભા હતા. કહે, 'બાબુજી, તમે ખુબ સારું કર્યું. છોકરીના નીસાસાને પંપાળીને સાચા ધરમનું કામ કર્યું. ભગવાનને ચોપડે એની નોંધ રહેશે.'

આવાં આવાં નાનાં નજીવાં દીલનો અવાજ સાંભળીને કરેલાં કામો કેવી શાન્તી બક્ષી જાય છે આપણા મનને ! એટલે પેલા વાચકમીત્રના પત્રના અનુસન્ધાનમાં લખવાનું થાય છે કેઃ ભાઈ ! જીન્દગી ખુબ જીવવા જેવી છે. દુઃખનો અનુભવ તો પારસમણી જેવો છે. એના સ્પર્શે જ તો સુખની કદર કરવાની સુઝ આપણને સાંપડી શકે છે. દુઃખ નહીં હોય તો ઝઝુમશું શેની સામે ! એવા ઝંઝાવાતોનો સામનો કરવા માટે દીનદુઃખીયાની દુવા જેવું અમોઘ શસ્ત્ર બીજું એકેય નથી.

અને ગોરખપુરના સન્તના શબ્દો ફરી યાદ આવે છેઃ 'આનંદનો ખજાનો તો આપણા દીલની સંદુકમાં જ પડ્યો છે. એને ખોલવાની જીવનકુંચી સાંપડે તો બસ, આનંદ આનંદ વરતાઈ રહે !'

–રસીક ઝવેરી

(જન્મઃ 24 ઑક્ટોબર 1911 અવસાનઃ 12 ઑક્ટોબર, 1972)

લેખકના પુસ્તક 'દીલની વાતો–ભાગ–1 (પ્રકાશક : નવભારત સાહીત્ય મંદીર, દેરાસર પાસે, ગાંધી રોડ, અમદાવાદ–380 001, ઈ–મેઈલ : info@navbharatonline.com પૃષ્ઠ : 232, મુલ્ય : 50 રુપીયા, પ્રથમ પ્રકાશન વર્ષ : 1970)માંથી સાભાર.. ..ઉત્તમ ગજ્જર..

આ જ લેખકના બીજા ત્રણ મઝેના પ્રસંગો ('સ.મ.' 112, 137 અને 186) વાંચવા, લેખકનો વીશેષ પરીચય પામવા તથા તેમની તસ્વીર જોવા નીચેની આ લીંક પર જરુર ક્લીક કરો.. http://www.gujaratilexicon.com/index.php?action=downloadSeM

●♦●

'સન્ડે ઈ.મહેફીલ' – વર્ષ : નવમું – અંક : 294 – April 20, 2014

'ઉંઝાજોડણી'માં અને 'એકત્ર' ફોન્ટમાં સાભાર અક્ષરાંકન : ગોપાલ પારેખ(વાપી) ghparekh414@gmail.com

@@@@@

ગુજરાતીના આ નવા 'એકત્ર' ફોન્ટ વીશે

આ અક્ષરોના વળાંક તમને ગમ્યા ? જૅક્સન, મીસીસીપી, અમેરીકાસ્થીત ભાઈ અતુલ રાવલના 'એકત્ર ફાઉન્ડેશને' તે આપ્યા છે.. 'શ્રુતિ' જેવા જ યુનીકોડ ગુજરાતી ફોન્ટ છે.. તે વીન્ડોઝમાં પણ ચાલશે અને એપલ મૅકમાં પણ ચાલશે. તમને ગમે તો તે EKTRA FOUNDATION (atulraval@ekatrafoundation.org) પાસેથી કે મારી પાસેથી મંગાવી ઈન્સ્ટૉલ કરી શકો છો.. લખવામાં મુશ્કેલી જણાય તો અમને લખજો.. ..ઉત્તમ ગજ્જર..

@

More than 2,89,00,000 Gujarati Language lovers have visited
http://www.gujaratilexicon.com
More than 28,50,000 have visited Digital Bhagwadgomandal
http://www.bhagwadgomandal.com
More than 6,20,000 have visited Lokkosh
http://lokkosh.gujaratilexicon.com

@@@@@@@@@